

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 1395 sahifa.

E'lon qilishga 2025-yil 7-aprelda ruxsat etildi.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirاتبay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlal Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Цифровизация социально-трудовых отношений: вызовы и перспективы для работников	18
Абдумухтаров Анваржон Акрамжонович	
O'zbekistonda faoliyat ko'rsatayotgan soliq to'lovchi yuridik shaxslarning iqtisodiy faoliyatini rag'batlantirish masalalari.....	26
To'xtaboyev Nuriddin Isomiddin o'g'li	
Ecotourism in Protected Areas: A Literature Review.....	32
Ismoilova Maftuna Mamat qizi	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida xizmatlar sohasini rivojlantirishning hududiy xususiyatlari.....	38
Primova Shaxlo Jumayevna	
Statistik baholash va ekonometrik modellashtirish orqali biznes rivojlanish tendensiyalarini samaradorligini baholash.....	43
Xabibullayev Ibrohim, Saidova Marhabo Xabibullo qizi	
Tijorat banklarida xususiy kapital hisobi va auditini takomillashtirish	52
Qodirova Zilola Maxmud qizi	
Qo'shilgan qiymat solig'i ma'muriyatchiligining ilg'or xorij tajribasi.....	57
Erkayev Nodir Xudayberdiyevich	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotni joriy etish holati va asosiy yo'nalishlari.....	71
Madraximova Zulfiya Nurmatovna, Ishankulova Komila Kurbanovna, Ortiqboeva Aziza Xolmurza qizi, Omonkulova Ro'zigul Akmaljon qizi	
Challenges and opportunities in implementing green economy indicators in uzbekistan's industrial sector under the fourth industrial revolution.....	76
Shodmonov Ruslan Golib ugli, Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich	
Rivojlangan mamlakatlarga ishchi kuchi oqimi va O'zbekiston mehnat bozoridagi o'zgarishlar.....	89
Tilabova Kumush Farhod qizi	
Mamlakatda "yashil" iqtisodiyotni rivojlantirishning tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish	95
Yuldashboyev Azizulloh Bunyodbek o'g'li, Matkarimov Inomjon Baxtiyorovich	
"Ta'lim muassasalarida moliyaviy resurslarni samarali rejalashtirish va boshqarish"	101
Bauyetdinov M.J., Medetbayeva D.T.	
Enhancing utilization and minimization of renewable energy systems in uzbekistan	105
Toyirova Hamida Umedovna	
Tijorat banklari daromadini oshirishda aholining savodxonligi va xulq atvorining roli	114
Shakhlo Davirova	
2020–2024-yillarda o'zbekistondagi iqtisodiy o'sish dinamikasi	120
Akbarov Nodir, Ibodullayev Navro'zbek	
O'zbekistonda xalqaro moliyaviy institutlarning yashil moliyalashtirish jarayonidagi roli va strategik yo'nalishlari	125
Gulmira Axmadjonova Xabibulla qizi	
Sug'urta tizimiga raqamli texnologiyalarning ta'siri	133
Uzaqova Kamola Bexzodovna, Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li	
Improving payment services practices in commercial banks: strategies for efficiency and security.....	138
Mamayusuf Abdusamatov	
Jahon moliya tizimi: asosiy tendensiyalar va rivojlanishning innovasion yo'nalishlari	143
Ataniyazov Jasurbek Xamidovich	
Повышение конкурентоспособности экологического туризма Узбекистана путём развития всесезонных горных туристических центров.....	150
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Xo'jalik yurituvchi subyektlar tashqi iqtisodiy faoliyatida valyuta operatsiyalarini takomillashtirish	157
Safarov Alisher Ibrohim o'g'li	

Oliy ta'lim tizimini miqdoriy va sifat ko'rsatkichlari asosida baholashning kompleks metodologiyasi.....	163
Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi, Bozorova Muazzam Hamid qizi	
Ko'chmas mulkni boshqarish samaradorligini baholashning uslubiy yondashuvlari	167
Mirdjalilova Dildora Shuxratovna	
Xizmatlar sohasini rivojlantirishda kichik biznesning ahamiyati va uning innovatsion rivojlantirishdagi muhim xususiyatlari	173
Ulasova Oygul Baxtiyorovna	
Результаты долгосрочного прогнозирования и стратегического анализа эффективной организации современного управления жилищным фондом.....	178
Бердиева Дилфуза Ахатовна	
Improving long-term assets accounting and auditing	184
Gulboy Yusupov	
Davlat budjeti va xususiy sektor ishtirokida oliy ta'limni moliyalashtirishning optimal modeli.....	189
Bozorov Alisher Ro'zimurodovich	
Xufyona iqtisodiyotni qisqartirishda soliq islohotlari va raqamli texnologiyalar: O'zbekiston tajribasi va xalqaro yondashuvlar.....	193
Choriev Makhmayokub, Karimov Mamurbek, Xamrayev Olimjon, Urazov Mansur	
Bank aksiyalarining bozordagi narx dinamikasi va unga ta'sir etuvchi omillar	200
Nomozov Samandar Shuxrat o'g'li	
Sanoatda rivojlanish kafolati: moliyaviy boshqaruvni raqamli transformatsiya orqali avtomatlashtirish.....	206
To'qlijev Abdirauf Bahodir o'g'li	
Inson kapitalini rivojlantirishning jamiyat farovonligi, aholi daromadlariga ta'siri.....	214
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Анализ конкурентной среды: методология, примеры и этапы процесса.....	219
Садикова Раъно Абдуллаевна	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarning nazariy asoslari va ular bilan ishlash mexanizmining zaruriyati	225
Salixova G.J	
Iqtisodiyotda energiya xavfsizligiga erishishning xorij tajribasi.....	230
Samandarov Og'abek Alisher o'g'li	
Measuring methodologies of influence of the esg factors	235
Tolipova Feruza Alisherovna	
Совершенствование налогового администрирования в условиях экологически устойчивого развития.....	240
Омонов Отажон Журакулович	
Moliyaviy vositalar asosida erkin iqtisodiy zonalarni rivojlantirish strategiyasini takomillashtirish	249
Quziev Ravshan Ramazanovich	
Методологические аспекты внедрения управленческого учета в университетах Узбекистана.....	253
Каршиева Мохинур Олим кизи	
Budjet tashkilotlarida tovar-moddiy zaxiralar hisobini takomillashtirish (tibbiyot muassasalari misolida)	257
Tulyaganov Abdumalik Abdiraximovich	
Умные города как фактор экономического развития.....	261
Нозима Кахрамоновна Хакбердиева	
Перспективы зеленого фактора экономического роста в Республики Узбекистан.....	266
Исламова Насиба Улугбек кизи, Абдурашидов Отабек Улугбекович, Мамасалиева Мукаддас Ибадуллаевна	
Qurilish korxonalarida sifat menejmentini joriy qilish mexanizmlarini takomillashtirish	270
Ergashev O'tkir, Saidov Mash'al Samadovich	
Xorazm viloyatida eksportni rivojlantirish uchun potensial imkoniyatlar va ularni baholash.....	275
Fozil Xolmurotov	
Maishiy xizmatlar sohasini davlat tomonidan tartibga solishning nazariy jihatlarini.....	282
Quliyev Begimqul Melikovich	

O'zbekiston hududlarida chakana kreditlashning o'sishi.....	289
Eshqobulova Charos O'roq qizi	
Empowering uzbekistan's grain enterprises: innovative strategies for sustainable growth and operational efficiency.....	292
Kurbanova Dildora Abdurakhmanovna	
Kapital investitsiyalarga doir axborotlarni xususiy kapital to'g'risidagi hisobotda aks ettirish uslubiyatini takomillashtirish	298
Boronov Bobur Farxodovich, Muxammadiev Zarrux Umarovich	
To'qimachilik korxonalarining yashil iqtisodiyotga o'tishi va yengil sanoat korxonalarini muqobil energiyadan samarali foydalanish yo'llari	303
Xolbekova Feruzaxon Rasulovna, Jalolova Aziza Jalol qizi	
Research on the effects of interest rate, inflation rate and gross domestic product (GDP) on the level of foreign direct investment (FDI) inflows (evidence from Uzbekistan).....	307
Azimov Shakhzod	
Organik mahsulotlar eksportini rag'batlantirishda maqsadli bozorlarga yo'naltirilgan marketing strategiyalari.....	314
Xidirov Shohrux Bobir o'g'li	
Korxona iqtisodini barqarorligini ta'minlash masalalari.....	319
Abdullayev Maqsud Abdumaxmudovich	
Внедрение инновационных методов управления человеческих ресурсов в строительных компаниях.....	323
Джураева Гузаль Шавкатовна	
Sug'urta zararlarini baholashda sun'iy intellektni qo'llash istiqbollari	328
Shoraximova Zilola Nasirdjonovna	
O'zbekiston Respublikasi mahalliy budjet tizimini moliyalashtirish masalalari	332
Qo'ldoshev Diyor O'rol o'g'li	
Raqamli texnologiyalar asosida raqamli ekotizimlar va ularning biznes-jarayonlarga ta'sirini aniqlashga ilmiy qarashlar tahlili	336
Suvanova Dilnoza Dilmurod qizi	
Innovatsion salohiyatni oshirish asosida qurilish materiallari sanoati korxonalarining boshqaruv mexanizmlarini takomillashtirish	342
Xaydarova E'zoza Shukurullayevna	
Aholi turmush darajasini dinamik kontekstli normallashtirish va moslashuvchan vaznlar usuli orqali baholash	352
Xolto'rayev Islom Ilhomovich, Ollokulova Feruza Mansurovna	
O'zbekiston Respublikasida xufiyona iqtisodiyotini qisqartirish va mamlakat rivojlanishiga uning ta'siri.....	358
Baxtiyorov Sherali Muzaffarovich	
Qayta tiklanuvchi energiya manbalari qurilmalarini aholi tomonidan xarid qilish va kompensatsiya ajratish jarayonlarini raqamlashtirish hamda tizimlar integratsiyasi istiqbollari.....	362
Ochilov Abdujabbor Akramovich	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirish va aholi farovonligini oshirishda chet el tajribasining afzalliklari.....	369
Raxmatullayeva Shaxnoza Xamidovna, Akbarova Iroda Samatovna	
Qurilishda loyiha boshqaruvi konsepsiyasining mazmuni	375
Pulatov Shaxron Axmedovich	
Loyiha budjeti va uning ijrosini ta'minlash masalalari.....	379
Murodova Mohigul Chori qizi, Xamidov Odil Davurovich	
Qishloq xo'jaligidagi chorvachilik tarmog'ining iqtisodiy faoliyatini o'rta muddatli statistik prognozlarini tuzish (Andijon viloyati misolida).....	390
Iskandarov Davlatbek Xursanbekovich, Urishev Baxtiyor Abdusamatovich, Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
Innovatsion faoliyatning iqtisodiy samaradorligini baholash va rivojlantirish yo'llari.....	397
Qurbonov Tolmasjon Namoz o'g'li, Shodiyev Fazliddin Qalandar o'g'li, Holmirzayeva Gulruh Akbarovna	
Fond bozorida kompaniyaning investitsion jozibadorligini baholash uslubiyoti	403
Yulduz Usmanova	
Jahon bozoriga kirishda elektron bozorlarning ahamiyati	411
Hamroyeva Umda	

Comparative statistical analysis of foreign trade indicators of the Republic of Uzbekistan	415
Abdujalilova Bibisora Bakhodir kizi	
Yaxshi korporativ boshqaruv orqali aksiyadorlik jamiyatlarining kapital qiymatini oshirish: metodologik yondashuv.....	423
Urinov Bobur Nasilloevich	
JAS – barqaror qishloq xo'jaligini rivojlantirishning yapon modeli vositasi	423
Baynazarov Elmurod Erkinovich	
Xususiy banklarning depozit operatsiyalarini mustahkamlash yo'llari	435
Olimov Abror Axadjon o'g'li	
The impact of digital financial technologies on the financial system.....	439
Yahyoyev Bahriddinxon Bahroil o'g'li, Pardayev Olim Mamayunosovich	
Korxona eksport salohiyatini oshirishning "yashil" marketing mexanizmi	443
To'rayev Shohrux Halimovich	
O'zbekistonda ichki turizmni rivojlantirishda turistik oqim mavsumiyligini boshqarish yo'llari	448
Fayazov Muxiddin Sobirovich	
Sanoat korxonalarida qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish bo'yicha xalqaro tendensiyalar	453
Bobobekov Ergash Abdumalikovich	
Ayollar tadbirkorligining tarixi: O'zbekiston va dunyo bo'yicha rivojlanishi.....	459
Burxanova Sabo Tulanovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida investorlar risklarini pasaytirishni takomillashtirish yo'llari.....	466
Xalilov Umid Ishtemirovich	
Korxona moliyaviy ko'rsatkichlari tahliliga fundamental yondashuv.....	470
Dilshodjon O'rinov, Sanobar Ismoilova	
Iqtisodiy o'zgarishlar davrida korxonalar moliyaviy barqarorligining ta'minlanishi omil va mezonlari	475
Xolbekova Dilobarxon Rasuljon qizi	
Cash accounting as a tool of financial discipline and transparency in the public sector.....	481
Marqaboyev Sardorbek Abdusalomovich, Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Пути совершенствования практике финансирования социального предпринимательства.....	486
И.Ж.Исаков	
O'zbekistonda an'anaviy resurslar va qayta ishlanadigan energiya manbalarini rivojlantirish imkoniyatlaridan unumli foydalanish	490
Normurodov Xusan Eshmaxmatovich, Kaxramanova Sevdal Shamsiddin qizi	
Ijtimoiy salohiyat – hududiy iqtisodiyotni rivojlantirishning boshqaruv obyekti sifatida.....	497
Erkayeva Gulbahor Panjiyevna, Zoirov G'olibjon Toshtemir o'g'li	
Xorazm oziq-ovqat bozorida mahsulotlarning raqobatbardoshligini oshirishda marketing faoliyatlarini baholash usullari	503
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
Переход к зелёной энергетике узбекистана как возможность достижения устойчивого экономического роста.....	508
Бай Жин Хуан (Bai Jin xuan)	
Изучение условий финансирования проектов международными банками развития	513
Жалилова Барнохон Суръатжонова	
O'zbekiston respublikasi budjet jarayonida budjetlarning ochiqqligi va jamoatchilik ishtirokini oshirish.....	517
Shodmonqulov Temurbek Ulug'bek o'g'li	
Chiqib ketayotgan aktivlarni hisobga olish va baholash masalalari	522
Kuziyeva Dinora Bahodirovna	
Asosiy kapitalga investitsiyalarning iqtisodiy o'sishga ta'siri.....	528
Qo'shbaqov Aybek Shovqiyevich	
Changes in employee benefits and human resource management in accounting system of the Republic of Uzbekistan	535
Ravshanbekov Lazizbek Tolibjon o'g'li, Toshpulatova Munisabonu	

Iqtisodiyot tarmoqlarida suv iste'molini boshqaruvining raqamlashtirish tashkiliy-iqtisodiy mexanizmlarini takomillashtirish istiqbollari.....	541
Karimov Anvarjon Muqumjonovich	
Теоретические аспекты налогообложения доходов физических лиц на основе всеобщего декларирования	547
Усманова Мухлиса Сагдуллаевна	
Bank tizimini raqamlashtirish va uning bank barqarorligiga ta'siri.....	555
Sayfullayev Jamshidjon Xabibjanovich	
Kambag'allikni qisqartirish va aholi bandligini ta'minlashda tadbirkorlik faoliyatining o'rni	560
Saparov Ismat Chorshanbiyevich	
Innovatsion korxonalarda xarajatlar hisobining zamonaviy usullari	565
Turayev Og'abek Kaxramonovich, Ochilov Shavkat Toshmamatovich	
Дополнительные услуги в индустрии гостеприимства как эффективный инструмент продвижения бренда предприятия	570
А.И. Лесников, Д.В. Мамаева	
Преимущества и вызовы перехода на зелёную экономику	580
Умарова Гузал Гайратовна, Лапасова Камола Фарход кизи	
Yashil iqtisodiyot sharoitida hududlarda ishlab chiqarish korxonalarining iqtisodiy samaradorligini oshirish	586
Ibrogimov Sherzodbek Xalimjon o'g'li, Djurayeva Maxliyoxon Xayrullayevna	
Yashil iqtisodiy o'sishni ta'minlashda bevosita soliqlar rolini oshirish masalalari	591
Abdullayev Dilmurod Aliyar o'g'li	
The main directions for improving innovative activities in agriculture	598
Aytmuratova Miyrigul Zhalgasovna	
Klaster tizimi orqali O'zbekistonda qishloq xo'jaligining iqtisodiy o'sishi	605
Xaydarov Sardor Komil o'g'li	
Inklyuziv ta'lim: adolatli va teng jamiyat sari	610
Muxamedjanova Dilshodxon Muzaffarovna	
Yashil iqtisodiyot: muammo va yechimlar	615
Boymatov Xoliyor Qurbonovich	
Issues of using foreign loans in the development of the transport system in the Republic of Uzbekistan	621
Alimov Ilhomjon Ikromovich	
Проблемы и резервы развития пищевой промышленности в экспортном направлении.....	628
Ўролова Севара Бехзод кизи	
Оценка степени риска инновационной деятельности	634
Алиева Эльнара Аметовна	
Yashil innovatsiyalar, ularning turlari va omillari.....	638
Maxkamova Sayyora Shokirovna	
Qishloq xo'jaligida transport tizimidan samarali foydalanishning nazariy asoslari.....	641
Turdiyeva Irodaxon Ismoil qizi	
Soliq ma'murchiligida nazorat funksiyasi va unda kameral soliq tekshiruvi hamda takomillashtirish yo'llari.....	648
Hujamuradov Abrorbek Ro'zimurat o'g'li	
Sanoat korxonalarida xarajatlarni mahsulot tannarxiga taqsimlash metodologiyasini takomillashtirish istiqbollari	653
Safarov Javohir Ismoilovich	
Moliyaviy hisobotlarni shakllantirishda milliy standartlarni xalqaro standartlarga uyg'unlashtirish masalalari	659
G'aniyev Zafar Usanovich	
Ta'lim kreditini moliyalashtirish jamg'armasi faoliyati.....	666
Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Tibbiyot muassasalarining moliyaviy ta'minoti va resurslardan foydalanish mexanizmlariga ta'sir qiluvchi omillar	670
Elmurodov G'ayratjon Abdumurodovich	
Tourism finance for sustainability: investing in green futures	674
Tashpulatov Sadriddin Sayfulloyevich	

Ta'lim jarayonlarini boshqarishda mobil texnologiyalar	681
Esonova Mohiraxon Sodiqjon qizi, Ovxunov Iqboljon Abdunabiyevich, Sherzodbek Nabiyev Nurmuhammad o'g'li	
Banklarda risklarni nazorat qilishning amaliyoti	686
Jumanazarov Muzaffar Jumanazar o'g'li	
Налоговые реформы в Узбекистане: вызовы, достижения и перспективы	692
Садиков Искандар Гайратович, Буранова Лола Вахобовна	
Turizm xizmatlari samaradorligini baholash usullari va vositalari tahlili	704
Jiyanov Uktam Panjiyevich	
Korxona va tashkilotlarda xodimlarni boshqarish strategiyasi	712
Raxmonova Feruza Musakulovna	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini menejerlik faoliyatiga tayyorlashning ahamiyati	716
Dusmaxamedov Abduljalil Abdusabirovich	
Davlat korxonasini xo'jalik jamiyatiga o'zgartirishning foydali jihatlari	720
Z.D. Sanjarov	
The role and main types of agricultural tourism in Uzbekistan	724
M.Xolmuratova, G.N.Tojiyeva	
Цифровые технологии как драйвер повышения эффективности банковского маркетинга	727
Кахрамонов Хуршиджон Шухрат угли, Маннабова Хулкар Фарход кизи	
Потребительская стоимость товаров в условиях экономики Узбекистана	735
Мусаева Шоира Азимовна	
Valyuta risklarini boshqarishda metching siyosatining ahamiyatini oshirish	739
Yahyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
Yangi o'zbekiston iqtisodiyotida xususiy tadbirkorlikning roli va ahamiyati	744
Azimova Shoxista Salohiddinovna	
Improving the methodology for assessing the financial stability of banks	750
Sharipova N.H.	
Инструменты стратегического планирования и прогнозирования в управлении ООО "МТЕ ТЕХНИК": оценка и повышение финансовой стабильности	757
Нишоновна Муниса Одилжон кизи	
Актуальные вопросы налоговой политики	763
Бердыева Угулой Абдурахмоновна	
Ilm-fanni moliyalashtirish va innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi	768
Ramazonov Javohir Bekzod o'g'li	
Jizzax viloyatida ekologik, rekreatsiya turizmlarini rivojlantirishning iqtisodiy samaradorligini baholash va uni prognozlashtirish	773
G'apparov Azim Qayumovich	
Qashqadaryo viloyatida ekologik va yashil texnologiyalarga kiritilayotgan investitsiyalar	781
Meylikov Fazliddin Abduhalim o'g'li, Buriyev Shaxbos Baxtiyorovich	
Biznes subyektlari auditida soddalashtirilgan moliyaviy hisobot tayyorlash usulini qo'llash xususiyatlari	786
Tajekeev Ziyatdin Kobeysinovich	
Biznes jarayonlarni modellashtirishning nazariy asoslari	791
Mullajonova (Matchanova) Shaxsanam Taxiroyva	
Raqamli xizmatlar bozori: elektron tijorat orqali xizmat ko'rsatishning yangi bosqichlari	796
Maxammadaliyeva Muslimaxon Serali Qizi	
"Yashil iqtisodiyot"ga o'tish zaruriyati va uni barqarorlashtirishning ahamiyati	800
Musurmankulova Gulchehra Isabekovna	
Ekologik turizm nuqtai nazaridan turizm marketingining usullari va asosiy vositalarining xususiyatlari	806
Yokubjonova Xulkarbonu Yokubovna	
O'zbekiston iqtisodiyotida turizmning o'rni va rivojlanish istiqbollari	815
Qosimova Fazilat, Kalandarov Ravshan	
Korporativ strategiyani ishlab chiqish bosqichlarining tahlili	819
Xidirova Marg'uba Rustamovna, Abduvasiyeva Marjona Anvarovna	

Mamlakatimiz turizmini rivojlantirishda investitsiyalarni jalb qilish bo'yicha o'tkazilayotgan islohotlarning o'rni.....	823
Ayubov Ilyos Ilxomovich, Nuridinov Bexruz Akbar o'g'li	
Hududlarda tadbirkorlarning islomiy investitsiyalardan foydalanish niyatlariga undovchi omillarning empirik tadqiqoti.....	829
Irgasheva Gulbahor	
Davlat vositalari yordamida innovatsion faoliyatni moliyaviy rag'batlantirish yo'nalishlari	836
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
Важность качества управления на предприятиях общественного питания.....	842
Абдуллаева Зульфия Иззатовна, Махмудов Суннатжон Абдужаббор Угли	
O'zbekistonda "yashil" moliyalashtirishni rivojlantirish yo'nalishlari	848
Shaislamova Nargiza Qabilovna	
Mahalliy budjetning qo'shimcha daromadlarini shakillantirish yo'nalishlari.....	856
Yuldashev Javohirbek Ikromjon o'g'li	
Davlat moliyaviy nazoratida axborot texnologiyalaridan foydalanishni kengaytirish masalalari	860
Ro'zimatova Nigora Abdullaevna	
Принципы «справедливой стоимости» в мсфо: достоинства и проблемы применения в банках узбекистана	869
Айтмуродова Рушана Бахтиеровна	
Yashil iqtisodiyot loyihalarini moliyalashtirishning nazariy jihatlari	876
Allaberganova Asalxon Kadirovna	
Davlat moliyaviy nazoratini tashkil etish hamda amalga oshirish tartibini takomillashtirish	880
Xasanov Ruslan Raxmatovich	
Yirik soliq to'lovchilar va ularning investitsiyaviy faolligini investitsiyaviy chegirmalar orqali rag'batlantirish	883
Tohirov Shuhrat Niyoz o'g'li	
MHXS bo'yicha moliyaviy hisobot tayyorlashda foydalaniladigan tuzatuvchi buxgalteriya yozuvlar.....	888
Sheraliyev Xayrulla Karimovich	
Qurilish korxonalarida investitsiyalarni boshqarishning xorijiy tajribalari va ularni mamlakatimizda foydalanish yo'llari	894
Karimov Inomjon Ortikbaevich	
Davlat xaridini tashkil etishning ijtimoiy-iqtisodiy amaliyati va uni iqtisodiyotga ta'siri.....	900
Burxanov G'ofur Baxodirovich	
Влияние технологических инноваций на международные финансовые рынки, а также на финансовый рынок нашего государства.....	904
Бабаназарова Гульзар Зиуатдиновна	
Strategic development of global companies in modern conditions.....	909
Nasimov Bakhtiyor Vasiyevich	
Hududlarda sog'liqni saqlash tizimi asosiy ko'rsatkichlarini noaniq modellashtirish yordamida kompleks baholash.....	914
Ismoilova Difuza Ibodullayevna	
Tijorat banklari faoliyatini transformatsiyalashuv jarayonlarini takomillashtirish.....	923
Kulboyeva Nargiz Majitovna	
Сущность и причины возникновения проблемных кредитов	929
Улмасой Ахмедова Хусан кизи	
The use of digitalization and technologies in updating credit policy.....	934
Otabek Ma'mirjon ogli Azimov	
Финансовое моделирование сценариев развития предприятия с использованием методов многокритериального принятия решений (МКПР).....	938
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich, Yuldosheva Gulnoza Abdinabievna	
Yuqori samarali energiya tejash texnologiyalari va katalizga asoslangan konversiya jarayonlari.....	945
Yusupov Ulug'bek Mamayusupovich	
Kambag'allikni kamaytirish maqsadida aholining ijtimoiy himoyalash mexanizmini takomillashtirish	951
Kasimova Gulyar Axmatovna	

Tijorat banklarida foiz riski muammosi	957
Turdiyev Abdulhakim Kulbazarovich	
Milliy mahsulotlarni tashqi bozorlarga olib chiqishdagi to'siqlarni bartaraf qilish choralari.....	964
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich	
Kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni moliyalashtirish usullari.....	970
Kaxorova Zamira Safaraliyevna	
O'zbekistonda mehmonxonalarda ovqatlantirish xizmatlarini takomillashtirish konsepsiyasi: strategik yondashuv.....	974
Yaxshiyev Xusniddin Tolibovich	
O'zbekiston sanoatida "yashil texnologiyalar" dan foydalanish va barqaror rivojlanish.....	979
Ubaydullaeva Gulchehra Erkabaevna	
Sanoat korxonalarida resurslarini rejalashtirish (ERP) tizimlarini joriy etishning orqali iqtisodiy samaradorlikni ta'minlash yo'llari	985
Azizov Abdulla Abdisalamovich	
Yashil texnologiyalar asosida sanoatni modernizatsiya qilish	990
Muftaydinov Mansur Kiyomidinovich	
Ta'lim va ilm-fan rivoji – taraqqiyot garovi	995
Jamalova Gulnora Gulomovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida turizm sektorida barqaror bandlikni ta'minlash masalalari.....	1000
To'rabekov Sohijon Sherboy o'g'li	
Yashil energitikasi integratsiya qilish va energiya samaradorligini oshirishning zamonaviy usuli (aqlli tarmoqlar-smart grids)	1007
Karimova Salima Elamonovna	
Yashil iqtisodiyot sharoitida soliqlarni raqamlashtirishni takomillashtirish	1012
Jo'rayev Botir Abdiyevich	
Yashil iqtisodiyotda tiklanadigan energiya manbalaridan foydalanish samaradorligi (TEM ko'rsatkichlar izohi)	1018
Sharifova Nargiza Djurayevna	
Экономическое образование молодёжи основа будущего страны.....	1023
Айматова Фарида, Айтиниязова Наргиза	
Biznes turizmining bugungi kundagi rivojlanish tendensiyasi.....	1028
Yangiyeva Sabrina Ixtiyorovna, Daniyarova Feruza Bahriddinovna	
Особенности кредитования сельскохозяйственных организаций и этапы его развития.....	1032
Ж.Я.Нуриллаев	
Xorijiy tajriba asosida O'zbekiston yashil iqtisodiyotini takomillashtirish yo'llari.....	1039
Xikmatova Husnora Fatxulla qizi	
Yashil iqtisodiyot sharoitida kichik biznes va xususiy tadbirkorlikni rivojlantirishda davlatning roli	1045
Umarov Muzaffar Yusupbayevich, Otamurodov Rasulbek Batirovich, Xaitbayev Jasurbek Otaxanovich, Atadjanov Kadambay Sapayevich	
Mintaqada raqamli transformatsiya rivojlanishida moliyaviy texnologiyalarning ahamiyati.....	1052
Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li	
Tijorat banklaridan olingan kreditni qaytarishda foiz stavkalari ta'sirining tahlili.....	1058
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov.A.V	
Tabiiy va sun'iy tolalarning ekologik ta'siri va yashil ishlab chiqarish texnologiyalariga o'tish bosqichlari.....	1066
Raximov Furqat Jalalovich	
Maishiy kimyo tovarlari B2B taqsimotida chakana savdo tarmoqlari bilan marketing asosidagi strategik hamkorlik	1071
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi	
Мировой финансовый кризис и его влияния на состояние экономики Узбекистана	1076
Раупова Мхлисахон Ибрахимжон кизи	
Uzoq muddatli aktivlar hisobini xalqaro standartlar asosida takomillashtirish.....	1087
Hakimov Faxritdin Abdusattorovich	
O'zbekistonda tadbirkorlikni rivojlantirishning o'ziga xos xususiyatlari	1093
Djo'rayeva Lola Abdugabbarovna	

Yo'l qurilish tashkilotlarida yo'l qurilish ko'lamini oshirib, samarali resurslar taqsimotini ishlab chiqish.....	1099
Raximov Dilshodjon Turdiali o'g'li	
Ilg'or xorij tajribalaridan O'zbekiston amaliyotida foydalanish imkoniyatlari	1104
Karimova Komila Daniyarovna	
Ichki audit samaradorligini tahlil qilish metodologiyasi.....	1111
I.G'.Isroilov	
Выведение практического сотрудничества на качественно новый уровень государств центрально-азиатского региона в укреплении концепции «зеленой экономики» в эпоху глобализации.....	1117
Парпиева Наргиза Тахировна	
Kimyo sanoati korxonalarida lean production konsepsiyasidan foydalanish istiqbollari	1122
Gulbayeva Feruza Islomovna	
Qimmatli qog'ozlar bozorida auditorlik xizmatlarining ahamiyati.....	1127
Maxmudov Saidjamol Kadirjanovich	
Tijorat banklari resurs bazasini mustahkamlash yo'llari	1131
Allaberganov Sirojali Saxatovich	
Теоретические основы формирования понятия «финансовая стабильность» Часть II	1143
Алиева Сусанна Сейрановна	
O'zbekiston moliya tizimini raqamlashtirishning rivojlanish tendensiyalari.....	1148
Tashmatova Rano Gaibovna, Qodirov Nurhayot Normuhammad o'g'li	
Theoretical basis of the use of modern information technologies in accounting	1154
Annayev Abdurasul Abdurashidovich, Tojiboyev Jasurbek Shavkat o'g'li, Rustamov Suxrob Asror o'g'li	
Moliyaviy bozorlar chayqalmoqda: investorlar uchun yangi signalmi?	1158
Xushvaqov Islombek Muxammadi o'g'li, Yaxshiboyev Jahongir Abdualimovich	
Yashil moliyalashtirish va esg samaradorligining iqtisodiyot barqarorligidagi o'rni.....	1166
Yusupov Sherzodbek Baxtiyor o'g'li, Atadjanov Kadambay Sapayevich, Madraimov Xabibulla Madaminovich	
Tijorat banklarida muammoli kreditlarni kamaytirish bo'yicha tizimlarni takomillashtirish yo'llari	1170
Bekmurodova Mahbuba Mahmudovna	
Maqola: Globalizatsiyada inson resurslarini boshqarishda raqamli transformatsiyaning rejasini tuzish	1177
Salimjonova Gulhayo Asliddin qizi, Ovxonov Iqboljon Abdunabiyevich, Nabiye Sherzodbek Nurmuhammad o'g'li	
Turizm sanoatida Internet-marketing vositalari va ulardan samarali foydalanish	1182
Babaev Jo'rabek	
Ishlab chiqarishni boshqarishda mahsulot tannarxini kalkulyatsiya qilishning ahamiyati	1190
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna	
O'zbekistonda ichki turizm faoliyatini rivojlantirishda transport infratuzilmasini boshqarishning tashkiliy-iqtisodiy jihatlarini	1194
Turopov Maqsudjon	
Kichik biznes faoliyatini rivojlantirishda soliq siyosatini takomillashtirishning ahamiyati	1199
Abdurahmonov Abdumalik Abdug'ani o'g'li	
Madaniy-tomosha xizmatlarining tahlili va uni rivojlantirish yo'llari	1204
Annayev Abdurasul Abdurashidovich	
Цифровизация экономики и генезис стран мирового хозяйства	1211
Камилова Наргиза Абдукажоровна	
“Oila va xotin-qizlarni qo'llab-quvvatlash jamg'armasi” faoliyati	1216
Xushmurodov Baxtiyor Turg'un o'g'li	
Soliq stavkalarini tabaqalashtirish asosida soliq to'lovchilar iqtisodiy faoliyatini tartibga solish mexanizmlari.....	1220
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
O'zbekistonda yashil iqtisodiyotga o'tish va barqaror rivojlanishga ta'sir etuvchi omillar	1223
Xamdamov Shoh-Jahon Rahmat o'g'li	
Mintaqaning eksport salohiyati tahlili asosida istiqbolli y'nalishlarni aniqlash (Xorazm viloyati misolida).....	1229
Ibadullayev Ergash Bakturdiyevich	

Uy-joy kommunal xo'jaligini mintaqada innovatsion rivojlantirishni boshqaruvi	1235
Adilova Yulduz Shavkatovna	
Bank tizimi likvidligini ta'minlash vositalari va usullarini takomillashtirish	1239
Poyonov Bobir Bekmurod o'g'li	
Milliy brendlarni shakllantirish orqali tashqi bozorlarda raqobatbardoshlikni oshirish	1245
Muratbaeva Eleonora Muxamedjan qizi	
Charm mahsulotlaridan tayyorlangan bolalar transformatsion sumka ishlab chiqarish iqtisodiy samaradorligi	1250
Ismailov Nurulla Tuychibayevich	
O'zbekistonda qurilish materiallari ishlab chiqaruvchi korxonalar faoliyati: iqtisodiy tahlil va islohotlar zarurati	1256
Raximov Ilyos Ikramovich	
Yoqilg'i-energetika kompleksida innovatsion salohiyatni oshirish strategiyasi.....	1262
Nabiyeva Saidaxon Abduvaxobovna	
Banklarda moliyaviy xavfsizlik kategoriyasining evolyusiyasi.....	1268
Qobilov Muxammad Ayubxon Yusufjon o'g'li	
Развитие системы бухгалтерского учёта и отчётности на современном этапе	1273
Мамажонов Акрамжон Тургунович, Юсупова Малика Ботиралиевна	
Практика банковского кредитования предпринимательских субъектов сферы услуг в германии	1279
Мукарова Сарвиноз Маликовна, Каримова Азиза Махомадризовна	
Статистический анализ теневой экономики в узбекистане	1283
Кошанов Абдимурат Азат ули, Абдиразакова Асемай Жандулла кизи	
The importance of using digital technologies in business	1288
Makhmudova Munisakhon Abbos qizi	
0,4 kv kuchlanishdan ta'minlanuvchi suv nasoslarini tarmoq faza kuchlanishi yo'qolishidan himoyalash.....	1292
Xalikova Xurshida Abdullayevna, Nurova Malika Abduzairovna, Mustayev Ruslan Aktamovich	
Tijorat banklarida korporativ boshqaruv tizimining samaradorligini oshirish	1297
Dexkonova Sayidaxon Nurmuxammatovna	
Ijtimoiy-iqtisodiyot va markaziy osiyo mamlakatlari ijtimoiy sohada	1302
Usmanxo'jayeva Surayyo Muxtarovna	
Aksiyalarni ommaviy joylashtirish amaliyotini tashkil etish va o'tkazish bosqichlari	1307
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
Approaches to effective management of tax liabilities through tax auditing	1311
Abdullayev Abror Bozarboevich	
Tijorat banklarida aktivlarni sekyuritizatsiyalash tizimini takomillashtirish.....	1316
Axmedov Akbarali Sultonmurodovich	
Tashqi va ichki omillar ta'sirini hisobga olgan holda korxona moliyaviy holati barqarorligining tahlili	1325
Eshkuvatov Azizjon Baxtiyorovich	
Tijorat banklari tomonidan ajratilayotgan kreditlarning iqtisodiyotni rivojlantirishdagi roli	1330
Masharipov Rasulbek Jo'rabekovich	
Sun'iy intellekt asosida bank tizimini modernizasiya qilish va samaradorligini oshirish	1333
Boykulov Baxriddin Karshievich	
Aksiyadorlik jamiyatlarini moliyalashtirish manbalaridan samarali foydalanish.....	1338
Arifjanova Yayraxon Usmonxo'jayevna	
Ipoteka obligasiyalarining mamlakat iqtisodiyotining o'sishidagi ahamiyati hamda mazkur obligasiyalar bilan bog'liq risklar.....	1343
Ibrohimov Yorqinjon To'liqin o'g'li	
Анализ спроса и потребительского поведения на продукцию, выращенную гидропонным методом	1349
Дурманов Акмал Шаймарданович	
Global moliyaviy inqirozlar sharoitida aholi daromadlarining barqarorligini ta'minlash strategiyalari.....	1355
Qurbanov Ulug'bek Erkinovich, Nutfullayev Shohrux Mexli o'g'li	

“O‘zbekistonning “yashil iqtisodiyot” ga o‘tish strategiyasi: mavjud muammo va istiqbolli imkoniyatlar”	1359
Ismailov Dilshod Anvarjonovich, Akramova Aziza Abduvohidovna	
Aksiyadorlik jamiyatlarida davlat xaridlarini tashkil etish amaliyotini takomillashtirish.....	1366
Saidaxmedova Aida Mirzayevna	
O‘zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirish masalalari	1372
Abduraxmonova Ziyoda Abdullayevna	
Netto ish haqini hisoblashning innovatsion usullari.....	1378
Mirmahmudov Murod Irismatovich	
Xizmat ko‘rsatish sohasida tadbirkorlik: iqtisodiy va ijtimoiy istiqbollar	1383
Xaydarova Shoxista Davranovna	
Texnologiya fanida sun‘iy intellekt va kompyuter texnologiyalaridan foydalanish	1388
Ashurov Nazar Raxmatullaevich	
Korporativ xaridlarni amalga oshirishdagi byurokratik to‘siqlar va ularni bartaraf etish usullari	1391
Qurbanov Shohboz Lutfillayevich	

KORPORATIV XARIDLARNI AMALGA OSHIRISHDAGI BYUROKRATIK TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH USULLARI

Qurbanov Shohboz Lutfillayevich

O'zbekiston Respublikasi Bank-moliya
akademiyasining tinglovchisi
elektron pochta manzil: qurbonovwagboz@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola korporativ xaridlar jarayonida yuzaga keladigan byurokratik to'siqlarni o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqotda asosiy e'tibor xarid jarayonining har bir bosqichida yuzaga kelayotgan muammolarga qaratilgan bo'lib, bu muammolar korxonaning samaradorligi va tezkorligini pasaytirishi mumkin. Tadqiqotda byurokratik to'siqlarni tahlil qilish orqali ularni bartaraf etishning samarali usullari taklif etiladi. Olingan natijalar korporativ xarid tizimining soddalashtirilishi va avtomatlashtirilishi orqali samaradorlikni oshirish mumkinligini ko'rsatdi.

Kalit so'zlar: korporativ xaridlar, byurokratik to'siqlar, xarid jarayoni, avtomatlashtirish, samaradorlik, tizim soddalashtirish, kompaniya boshqaruvi.

Abstract: This article focuses on the bureaucratic barriers encountered in corporate procurement processes. The research emphasizes the issues arising at each stage of the procurement process, which can decrease the efficiency and speed of companies. The study proposes effective methods for overcoming these bureaucratic barriers. The results of the research show that simplifying and automating the procurement system can significantly improve company efficiency.

Key words: corporate procurement, bureaucratic barriers, procurement process, automation, efficiency, system simplification, company management.

Аннотация: Настоящая статья посвящена изучению бюрократических барьеров в процессе корпоративных закупок. В исследовании основное внимание уделяется проблемам, возникающим на каждом этапе процесса закупок, которые могут снизить эффективность и оперативность компаний. На основе анализа бюрократических барьеров предложены эффективные способы их устранения. Результаты исследования показали, что улучшение и автоматизация процесса закупок могут значительно повысить эффективность работы компаний.

Ключевые слова: корпоративные закупки, бюрократические барьеры, процесс закупок, автоматизация, эффективность, упрощение системы, управление компанией.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyotni barqaror yuritishda korporativ xaridlar tizimi strategik funksiyaga ega bo'lib, u nafaqat tashkilotning ichki ehtiyojlarini to'laqonli ta'minlash, balki tashqi muhitga moslashuvchanlikni oshirish, raqobatbardoshlikni ta'minlash va resurslardan unumli foydalanish imkonini beradi. Ayniqsa, bugungi tezkor iqtisodiy sharoitlarda korxonalarning xarid faoliyati yuksak samaradorlik, shaffoflik va operativlik talablariga javob berishi lozim.

Ayni paytda korporativ xaridlar tizimida ayrim normativ-protsessual bosqichlarning ortiqcha murakkabligi va resurslarni nooptimal taqsimlashi aniqlanmoqda. Xususan, hujjatlashtirish jarayonlarining ortiqcha bo'lishi, ruxsat olish tartiblarining izchilligi yetarli darajada soddalashtirilmaganligi hamda qarorlar qabul qilish mexanizmlarining takomillashtirilishga muhtojligi kuzatilmoqda. Bunday holatlar, odatda, xarid muddatlarining cho'zilishi, resurslardan foydalanishdagi kechikishlar va operatsion samaradorlikning pasayishiga olib keladi.

Mazkur holat ayniqsa davlat ishtirokidagi tashkilotlarda yoki qat'iy normativ-huquqiy tartibga solinadigan sohalarda sezilarli bo'lib, xarid jarayonida qarorlar zanjiri haddan tashqari ko'p bosqichlardan iborat bo'lishi mumkin. Bu esa, aynan bir masala bo'yicha turli bo'limlar o'rtasidagi koordinatsiyani optimallashtirish zarurligini ko'rsatadi. Shu bois, xarid tizimidagi vazifalarni aniq ajratish, mas'uliyat zonalarini belgilash hamda tasdiqlash bosqichlarini soddalashtirish bugungi kunda dolzarb yo'nalish hisoblanadi.

Ushbu maqolada korporativ xaridlar tizimida yuzaga kelayotgan muammolar tizimli tahlil qilinadi. E'tibor, ayniqsa, mavjud protsessual to'siqlarni aniqlash, ularning iqtisodiy va boshqaruvga oid oqibatlarini baholash hamda ularni bartaraf etishning zamonaviy mexanizmlarini ishlab chiqishga qaratiladi. Tadqiqot xarid boshqaruvida elektronlashtirish, normativ soddalashtirish, vakolatlarni aniq taqsimlash hamda ichki nazorat va monitoring tizimlarini kuchaytirish orqali ushbu tizimni takomillashtirishga ilmiy asosli yechimlar taklif qiladi.

Raqamli iqtisodiyot sharoitida korxona faoliyatining tezkorligi bevosita xarid jarayonining soddalashtirilganligi va integratsiyalashganligi bilan bog'liqdir. Shu nuqtayi nazardan, maqolada mavjud tizim takomillashtirishga muhtoj jihatlar orqali konstruktiv tahlil qilinadi va ilg'or boshqaruv amaliyotlari asosida takliflar ishlab chiqiladi. Bu, o'z navbatida, xarid tizimida shaffoflikni ta'minlash, operativlikni oshirish va resurslar samaradorligini maksimal darajada ta'minlashga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Korporativ xaridlar jarayonidagi byurokratik to'siqlar va ularni bartaraf etish usullari zamonaviy boshqaruv va iqtisodiyot fanida keng o'rganilayotgan dolzarb mavzulardan biridir. M. Christopher va H. Peck o'z tadqiqotlarida ta'kidlaganidek, xarid jarayonidagi murakkab tasdiqlash zanjiri va haddan tashqari ko'p hujjat aylanishi kompaniyalarning moslashuvchanligini pasaytiradi va narx ustunligini yo'qotish xavfini oshiradi. Ularning fikricha, byurokratik kechikishlar nafaqat xarajatlarni oshiradi, balki bozordagi raqobatbardoshlikni ham jiddiy susaytiradi.

R. Monczka, R. Handfield va L. Giunipero tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda samarali xarid boshqaruvi uchun tashkilot ichidagi ortiqcha tasdiqlash bosqichlarini qisqartirish, qaror qabul qilish vakolatini pastki pog'onadagi menejerlarga topshirish va elektron xarid platformalaridan foydalanish kabi usullar asosiy yechim sifatida ko'rsatib o'tilgan. Ular korporativ xaridlarda tezkorlik va shaffoflikni ta'minlash uchun raqamli texnologiyalarning o'rni tobora oshib borayotganini alohida urg'ulagan.

J. Harrington o'z asarlarida byurokratik to'siqlarni "qadim uslubdagi nazorat tizimlarining oqibati" sifatida tavsiflaydi va ularni bartaraf etish uchun jarayonni qayta muhandislik qilish (reengineering) zarurligini ta'kidlaydi. U jarayonlarni tahlil qilish va ularning ichidagi keraksiz qadamlarni aniqlab, ularni optimallashtirishni asosiy strategiya sifatida ilgari suradi.

P. Kotler va K. Keller korporativ xaridlarda byurokratiyani kamaytirish uchun tashkilot ichida kommunikatsiyani soddalashtirish, vakolatlarni aniq taqsimlash va samarali ichki audit tizimini joriy etishni taklif etadi. Ular xarid jarayonidagi ishtirokchilarning rollari va javobgarliklarini aniq belgilash byurokratik to'siqlarni sezilarli darajada kamaytirishini isbotlagan.

D. Simchi-Levi va E. Simchi-Levi o'z ishlarida xarid zanjirlarida byurokratiyani kamaytirish va moslashuvchanlikni oshirish uchun ta'minot zanjiri hamkorlarini ilg'or texnologiyalar orqali integratsiyalash zarurligini ko'rsatadi. Ular ERP va SRM tizimlaridan foydalanish korporativ xaridlarda tasdiqlash va ma'lumot almashinuvini tezlashtirib, byurokratik to'siqlarni kamaytirishga yordam berishini ilmiy asosda bayon qilgan.

T. Mentzer o'zining tadqiqotlarida tashkilotlarda xarid jarayonining markazlashuv darajasini moslashtirish, ya'ni ortiqcha markazlashuvning oldini olish orqali byurokratik muammolarni kamaytirish mumkinligini ko'rsatadi. U yirik korporatsiyalarda hududiy va funksional bo'linmalarga yetarlicha mustaqillik berish samarali yechim sifatida taqdim etadi.

M. Hammer va J. Champy esa korporativ xarid jarayonlarini qayta muhandislik qilish g'oyasini rivojlantirib, jarayonlardagi barcha ortiqcha va qimmat turadigan qadamlarni olib tashlashni va faqat qo'shimcha qiymat yaratuvchi operatsiyalarni saqlab qolishni taklif etadi. Ularning fikricha, bu nafaqat byurokratik to'siqlarni yo'qotadi, balki xarid jarayonini butunlay yangi darajaga ko'taradi.

Xulosa qilib aytganda, ilmiy manbalar tahlili shuni ko'rsatadiki, korporativ xaridlarda byurokratik to'siqlarni bartaraf etish uchun asosan quyidagi usullar tavsiya etiladi: jarayonlarni soddalashtirish va raqamlashtirish, ichki kommunikatsiyani kuchaytirish, vakolat va javobgarlikni aniq belgilash, hamda samarali texnologik yechimlardan foydalanish. Ushbu yondashuvlar kompaniyalarning xarid jarayonini yanada tezkor, shaffof va samarali qilishga xizmat qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu tadqiqotda korporativ xaridlar jarayonida uchraydigan byurokratik to'siqlarni aniqlash va ularga qarshi samarali choralarni ishlab chiqish maqsad qilingan bo'lib, metodologik yondashuv sifatida tizimli tahlil, taqqoslama usul va amaliy kuzatuvlar asosida yondashildi. Tadqiqot doirasida, eng avvalo, xarid tizimining bosqichlari, ularning ichki muloqot darajasi, vakolatlarni ajratilishi va qaror qabul qilish mexanizmlariga alohida e'tibor qaratildi.

Jarayonlarning har bir qadamida yuzaga kelayotgan byurokratik elementlarni aniqlash uchun real sektor vakillari – yirik va o'rta korxonalaridagi moliyaviy va xo'jalik bo'limlari bilan bevosita muloqotlar olib borildi. Xususan, 5 ta korxonaning ichki xarid jarayonlari kuzatildi, ularning har birida kamida 10 ta xarid hujjatining aylanish muddatlari, tasdiqlash soni va bog'liq bosqichlar soni o'rganib chiqildi. Shu bilan birga, xodimlar bilan olib borilgan yarim tuzilmali intervyular orqali ularning amaliy tajribalari, mavjud muammolar bo'yicha subyektiv baholari va takliflari to'plandi. Intervyular maxsus tuzilgan savolnomalar asosida o'tkazildi va natijalar sifat jihatdan tahlil qilindi.

Tahliliy vosita sifatida SWOT tahlilidan foydalanildi – ya'ni kuchli va zaif tomonlar, mavjud imkoniyatlar hamda xavflar aniqlab chiqildi. Bunda kompaniyalar xarid mexanizmlarining kuchli tomonlari sifatida avtomatlashtirish intilishlari, ichki reglamentlarning mavjudligi qayd etildi. Biroq zaif tomonlar sirasida ko'p bosqichlilik, mas'uliyatning tarqoq holati, vakolatlarning notekis taqsimlanishi va axborot tizimlarining sinxron ishlamasligi kabi muammolar oldinga chiqdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Olib borilgan kuzatuvlar va tahlillar shuni ko'rsatadiki, korporativ xaridlar tizimining samarali faoliyat yuritishi bir qator muhim tashkilot ichki omillariga bog'liq. Ayniqsa, hujjatlar aylanishining ko'p bosqichli tuzilishi, vakolat va javobgarlikning markazlashmaganligi hamda avtomatlashtirilgan tizimlarning to'liq joriy etilmaganligi xarid jarayonining tezkorligi va shaffofligiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda.

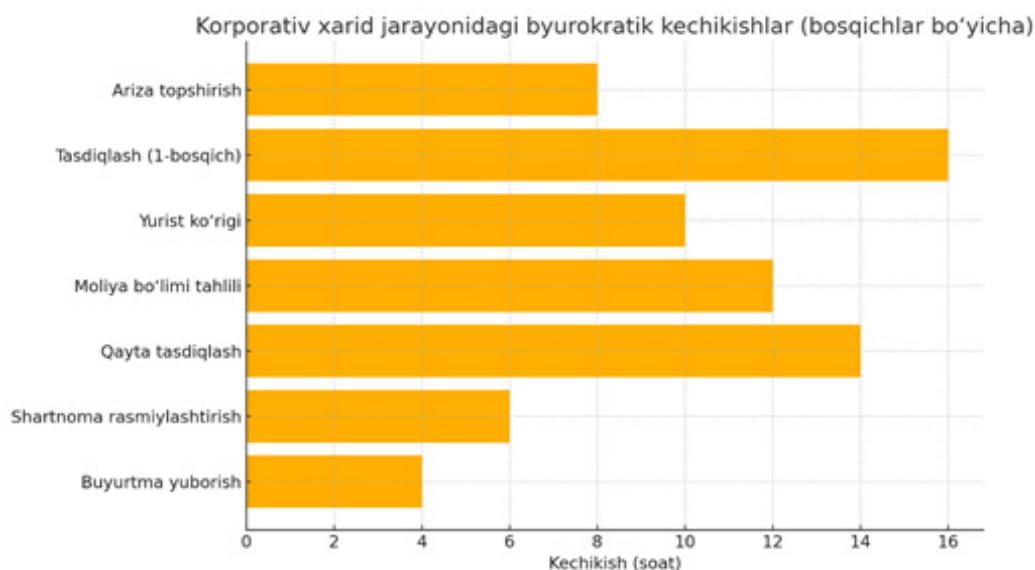
Tadqiqot doirasida o'rganilgan 5 ta yirik va o'rta korxonaning xarid faoliyati bo'yicha olingan empirik ma'lumotlar ushbu yo'nalishlar bo'yicha tizimli takomillashtirish zarurligini ko'rsatadi. Jumladan, oddiy materiallarni xarid qilish jarayonida o'rtacha 9 ta tasdiqlash bosqichi mavjud bo'lib, bu jarayon ayrim hollarda 14 kungacha davom etmoqda. Ayniqsa, davlat ishtirokidagi tashkilotlarda ko'plab strukturaviy bo'linmalardan alohida rozilik olinishi zarurati jarayonni sustlashtiradi. Bu esa real vaqtda qaror qabul qilish mexanizmini murakkablashtirib, operatsion darajadagi moslashuvchanlikni cheklaydi.

Tizimda kuzatilayotgan ushbu murakkabliklar nafaqat muddatlar jihatidan kechikishlarni yuzaga keltiradi, balki ichki resurslardan foydalanish samaradorligini pasaytiradi. Shartnoma tuzish jarayoni cho'zilgani tufayli bozor narxlarining o'zgarishi, logistika imkoniyatlarining torayishi yoki mahsulotning defitsitga aylanishi ehtimoli ortadi. Ayniqsa, import faoliyatiga tayanadigan korxonalarda bunday kechikishlar moliyaviy yo'qotishlarga, mijozlar bilan tuzilgan shartnomalar bo'yicha majburiyatlarning bajarilmasligiga olib kelishi mumkin.

Tahlillarda aniqlanishicha, ayrim korxonalarda hujjatlarni bir necha bor skanerlash, takroriy nusxalash, hujjatlarni qayta ekspertizadan o'tkazish kabi amaliyotlar xarid narxining 3–5 foizga oshishiga olib kelmoqda. Bunday ortiqcha protsesslar resurslarning optimal taqsimlanmasligi va operatsion xarajatlarning oshishiga sabab bo'lmoqda.

Ushbu holatlar asosida shakllangan metodik xulosa shundan iboratki, byurokratik kechikishlar korporativ xarid tizimining ichki integratsiya darajasi yetarli emasligi, mas'uliyatning diffuz tarzda taqsimlanganligi hamda avtomatlashtirilgan tizimlar orasida o'zaro uzviy bog'liqlikning yo'qligi bilan bog'liq. Intervyu natijalari shuni ko'rsatmoqdaki, xarid jarayonida ishtirok etuvchi mutaxassislarning o'zlari ham mavjud tartiblar samaradorligidan qoniqmagan, biroq mavjud holatni o'zgartirish vakolatiga ega emasliklarini bildirgan.

Shu bois, korporativ xaridlarni optimallashtirish bo'yicha quyidagi yondashuvlar dolzarbdir: xarid jarayonining elektronlashtirilishini kuchaytirish, vakolat va javobgarlikni markazlashtirish, qaror qabul qilish bosqichlarini soddalashtirish va bo'limlararo axborot tizimlarining integratsiyasini ta'minlash. Bu yondashuvlar asosida nafaqat jarayonlar tezlashtiriladi, balki xarid tizimining umumiy samaradorligi, shaffofligi va raqobatbardoshligi ham oshiriladi. Ayniqsa, zamonaviy raqamli iqtisodiyotda bu kabi strategik o'zgarishlar tashkilotning moslashuvchanligini va bozor talablari bilan sinxron harakatlanish qobiliyatini mustahkamlaydi (1-rasm).

1-rasm. Korporativ xarid jarayonidagi byurokratik kechikishlar.

Grafik tahlil natijalari asosida aniqlanishicha, korporativ xarid tizimida eng katta vaqt kechikishlari uchraydigan bosqichlar – birlamchi tasdiqlash, moliyaviy tahlil, yurist ko'rigi va qayta tasdiqlash bosqichlaridir. Aynan ushbu pog'onalar xarid jarayonining keyingi bosqichlariga bevosita ta'sir ko'rsatib, umumiy samaradorlik darajasining pasayishiga olib kelmoqda. Bunda mavjud tartib va protseduralarning soddalashtirilmaganligi hamda avtomatlashtirilish darajasining pastligi asosiy omillardan biri sifatida ko'zga tashlanadi.

Statistik ko'rsatkichlar shuni anglatadiki, xarid arizasi topshirilganidan keyin birlamchi tasdiqlash bosqichiga o'tishi o'rtacha 16 soatni tashkil qilmoqda. Bu holat, asosan, ushbu bosqichning ma'lum bir shaxsga bog'langanligi, qaror qabul qilishdagi vaqtinchalik cheklovlar va bandlik omillariga borib taqaladi. Shu nuqtayi nazardan, bu bosqichni avtomatlashtirish yoki tasdiqlovchilar sonini kengaytirish orqali jarayonning o'tkazuvchanligini oshirish mumkin.

Moliyaviy tahlil bosqichida aniqlangan o'rtacha 12 soatlik kechikish bu bo'limning xarajatlar ustidan yuqori darajadagi nazoratini anglatadi. Garchi moliyaviy intizom har qanday xarid tizimi uchun muhim omil bo'lsa-da, haddan tashqari mikromenejment usullari tezkor qaror qabul qilish imkoniyatlarini cheklaydi. Shu bois, ushbu bosqichda riskga asoslangan yondashuvni joriy etish, ya'ni faqat yuqori qiymatdagi yoki strategik xaridlar uchun chuqur tahlil qo'llash tavsiya etiladi.

Yurist ko'rigi bosqichida hujjatlarning bir necha marta takroran ko'rib chiqilishi va ba'zan qayta tuzilishi natijasida jarayon sekinlashmoqda. Bu bosqichni optimallashtirish uchun standart shartnoma shablonlarini ishlab chiqish va ko'p hollarda zarurat bo'lmagan holatlarda avtomatik tasdiqlash mexanizmlarini joriy etish maqsadga muvofiqdir.

Qayta tasdiqlash bosqichining mavjudligi esa tashkilotda qarorlar ustidan ortiqcha tekshiruv va chiziqli boshqaruvning mavjudligidan dalolat beradi. Tadqiqotda aynan shu bosqichda o'rtacha 14 soatlik kechikish qayd etilgan. Ushbu bosqichni optimallashtirish uchun vakolatlarining aniq chegaralanganligi va qaror qabul qilishdagi avtonomiyaning oshirilishi tavsiya etiladi.

E'tiborga molik jihat shundaki, xarid jarayonining so'nggi bosqichlari – shartnoma rasmiylashtirish va buyurtma yuborish bosqichlari nisbatan tezroq amalga oshirilmoqda. Bu esa shuni ko'rsatadiki, tizimdagi asosiy vaqt yo'qotishlari boshidan soddalashtirilsa, butun jarayon samaradorligi sezilarli darajada oshadi.

Umuman olganda, grafik tahlil shuni ko'rsatmoqda: korporativ xarid tizimi markazlashmagan boshqaruv, ortiqcha tekshiruv bosqichlari va raqamli integratsiyaning sustligi sababli vaqt va resurslar samaradorligini pasaytiradi. Bunday holatlar xodimlar orasida motivatsiyaning tushishiga, tashkilot ichidagi ishonch va tashabbuskorlik darajasining pasayishiga olib keladi. Shu bois, avtomatlashtirilgan, integratsiyalashgan va vakolatlarni aniq chegaralagan xarid tizimi – samarali boshqaruvning asosi sifatida takomillashtirishga muhtoj yo'nalish bo'lib qolmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tadqiqotlar asosida aniq bo'ldiki, korporativ xaridlar tizimida kuzatilayotgan byurokratik to'siqlar – bu faqatgina rasmiyatchilik bilan bog'liq noqulayliklar emas, balki real samaradorlik, operativlik va tashkiliy ishonchlikka jiddiy ta'sir ko'rsatayotgan tizimli muammolardir. Ayniqsa, qaror qabul qilishning ko'p bosqichli tuzilmasi, tasdiqlash vakolatlarining bir necha bo'limlarga taqsimlanganligi hamda mas'uliyat zonalarining aniq belgilanmagani xarid jarayonining sekinlashishiga olib kelmoqda. Bunday vaziyatlar ishlab chiqarishning uzluksizligini, xizmat ko'rsatish sifatini va raqobatbardoshlikni saqlab qolish imkoniyatlarini cheklaydi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, xarid jarayonida aynan tasdiqlash, moliyaviy tahlil, yurist ko'rigi va qayta rozilik olish bosqichlari eng ko'p kechikishlarni yuzaga keltiruvchi omillar hisoblanadi. Bundan tashqari, axborot tizimlarining o'zaro integratsiyalashmaganligi, raqamlashtirish darajasining pastligi va avtomatlashtirilgan qaror qabul qilish mexanizmlarining yetarli emasligi bu muammolarni chuqurlashtirmoqda.

Ushbu vaziyatdan samarali chiqish uchun quyidagi strategik yo'nalishlarda kompleks takliflar ilgari surilishi maqsadga muvofiq:

1. Raqamlashtirish va avtomatlashtirish: Korporativ xaridlar tizimini yagona ERP platformasi asosida avtomatlashtirish orqali hujjat aylanishini soddalashtirish, real vaqtda monitoring qilish imkoniyatlarini yaratish hamda tasdiqlashlar zanjirini qisqartirish mumkin.

2. Vakolat va mas'uliyatni aniq belgilash: Xarid jarayonining har bir bosqichida qatnashuvchi bo'lim va xodimlarning funksional vakolatlari – ko'rib chiqish, tasdiqlash yoki rad etish – aniq huquqiy va amaliy asosda belgilanishi lozim. Bu ichki mas'uliyatni kuchaytiradi va takroriy tekshiruvlarni kamaytiradi.

3. "Tezkor yo'lakcha" tamoyilini joriy etish: Past qiymatdagi xaridlar uchun soddalashtirilgan protsedura – masalan, ikki bosqichli avtomatik tasdiqlash – vaqt resurslarini tejash bilan birga operatsion harakatchanlikni ta'minlaydi.

4. Ichki audit va inson omiliga qarshi choralar: Byurokratik kechikishlarning ildizi ko'pincha inson omiliga borib taqaladi. Shu boisdan ichki audit tizimini kuchaytirish, korrupsion xavf va sustkashliklarni aniqlash bo'yicha nazorat mexanizmlarini takomillashtirish, xodimlar malakasini oshirish muhim ahamiyatga ega.

5. Xarid siyosatini modernizatsiya qilish: Korporativ xarid siyosatiga zamonaviy boshqaruv yondashuvlari – lean procurement, agile approval, risk-based oversight kabi konseptlarni integratsiyalash kerak. Shuningdek, davlat tomonidan yaratilgan elektron xarid platformalaridan faol foydalanish tavsiya etiladi.

Umuman olganda, byurokratik to'siqlarni bartaraf etish – bu jarayonni soddalashtirishdan ham ortiqroq, ya'ni korporativ boshqaruv madaniyatini yangilash, tezkor qaror qabul qilish muhitini shakllantirish va ichki jarayonlar sifatini zamonaviy talablar asosida optimallashtirish demakdir. Raqamli transformatsiya sharoitida bunday o'zgarishlar ixtiyoriy emas – ular tashkilotning raqobatda omon qolish va rivojlanish zaruratidir.

Mazkur yondashuvlar amaliyotga joriy etilsa, korxonalar quyidagilarga erishishi mumkin: xarajatlarni sezilarli darajada kamaytirish, vaqt va inson resurslarini samarali taqsimlash, mijozlar ehtiyojlariga tezkor javob berish va korporativ boshqaruvda sifat ko'rsatkichlarini oshirish. Bu esa, o'z navbatida, umumiy iqtisodiy samaradorlik va barqaror o'sishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Gonzalez, M. & Smith, L. (2018). Corporate Procurement and Bureaucratic Barriers: A Systemic Review. *Journal of Business Research*, 47(3), pp. 241-256.
2. Harrison, P., & Phillips, R. (2019). *Public Sector Procurement Challenges and Solutions*. Oxford University Press: Oxford.
3. Khan, A. & Patel, J. (2020). Barriers to Efficiency in Corporate Procurement Processes: The Case of SMEs in Asia. *International Journal of Supply Chain Management*, 6(4), pp. 122-134.
4. Mills, A., & Williams, D. (2021). *Reforming Bureaucratic Systems in Public Procurement: Global Perspectives*. Cambridge University Press: Cambridge.
5. Jones, T. & Richards, M. (2017). Reducing Bureaucratic Delays in Corporate Procurement: A Comparative Analysis. *Journal of Organizational Efficiency*, 29(1), pp. 15-28.
6. Evans, L., & Thompson, H. (2019). *Digital Transformation in Corporate Procurement: Opportunities and Challenges*. Springer International Publishing: Berlin.
7. Sharma, N., & Iyer, S. (2021). Rethinking Bureaucratic Barriers in Procurement: Insights from the Manufacturing Sector. *International Journal of Business Administration*, 33(2), pp. 89-102.
8. Brown, P. & McFadden, M. (2020). Procurement Reform and Technological Integration: Overcoming Bureaucratic Obstacles. *Oxford Journal of Public Administration*, 54(2), pp. 204-217.
9. Singh, R., & Gupta, A. (2018). Improving Procurement Efficiency in Public Corporations: A Policy Framework. *Journal of Public Policy and Governance*, 42(5), pp. 76-89.
10. Patel, S. & Raj, D. (2020). Reducing Red Tape in Public Procurement: A Technological Approach. *Public Sector Innovations*, 19(3), pp. 110-121.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 4

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>